

**GALERIE
VÝTVARNÉHO UMĚNÍ
V OSTRAVĚ**

K VÝSTAVĚ

VÁCLAV RODEK METAKÓDY

10. 3. – 18. 4. 2021

STUDIJNÍ
MATERIÁLY NEJEN
PRO PEDAGOGY

GVUO

OBSAH

- 1 O VÝSTAVĚ
- 2 O AUTOROVI
A JEHO TVORBĚ
- 3 OTÁZKY A NÁMĚTY
NEJEN DO VÝUKY
- 4 SLOVNÍK POJMŮ
- 5 DALŠÍ ODKAZY A ZDROJE

ÚVOD

Výstava Metakódy zahajuje cyklus výstav Ostrava sobě, který navazuje na dlouhodobou výstavní strategii prezentující autory, kteří mají k Ostravě úzkou vazbu. Představuje tvorbu malíře a pedagoga [Václava Rodka](#), která je hluboce provázána s filozofií, literaturou, antickou mytologií a obsahuje symbolické odkazy, znaky a kódování. Název výstavy odkazuje právě ke složitosti a nejednoznačnosti čtení jeho děl, která vybízejí diváka k hlubšímu zkoumání a otevírají prostor pro možnosti jejich vlastní interpretace. Na výstavě jsou zastoupeny především velkoformátové malby z posledních let, ve kterých autor osciluje mezi abstrakcí a stylizovaným zobrazením. Zabývá se v nich především tématy vnímání, vidění a zpochybňování. Uplatňuje významové posuny, iluzivnost a moment překvapení, či znejistění. Jedním z jeho klíčových motivů je figura, která se zjevuje někdy jen jako tušený náznak, či obrys. Často pracuje s její tvarovou ambivalencí, fragmentarizací, prorůstáním do organických tvarů, nebo vrstvením do několika prostorových plánů. [Rodek](#) ve své tvorbě kombinuje různé výtvarné techniky, používá šablony, dřevěné dýhy i syntetické materiály.

Kód (šifra) je složený systém znaků, které přenášejí informace. Může mít logickou strukturu a svá vlastní pravidla, díky kterým jej lze dekodovat. Podobně jako ve slovech metafyzika, či metafora může předpona „meta“ ve slovu metakódy vyjadřovat něco „nad“. Tyto „nad-kódy“ představují pro Václava Rodka jakési šifry, které i přes svou z části logickou strukturu nelze zcela složit. Podle autora jsou šifry navíc doplněny o obrazovou složku, která může vše vizuálně pozměnit.

Václav Rodek / Horror vacui II
2018, kombinovaná technika, plátno
majetek autora

náhledy do výstavy VÁCLAV RODEK / Metakódy
foto: Roman Polásek

náhled do výstavy VÁCLAV RODEK / Metakódy
foto: Roman Polášek

2 O AUTOROVĚ A JEHO TVORBĚ

VÁCLAV RODEK

(*1976)

Žije a pracuje v Lískovci u Frýdku-Místku a Ostravě

2003–2008 MgA., Fakulta umění Ostravské univerzity
(ateliér prof. Daniela Balabána)

2011–2015 ArtD., Vysoká škola výtvarných umění
v Bratislavě

od roku 2008 asistent ateliéru malby I Fakulta umění
Ostravské univerzity

Václav Rodek je malířem, který neustále otevírá nové výzkumné cesty. Skrze rozličné mechanismy malířské práce krouží kolem témat vnímání, vidění, zpochybňování a tázání se po realitě. Z jejich vizuality vyplývá, že malířův vlastní svět, potažmo i svět nás všech okolo, je mystériem. Můžeme se ho obávat a ztrácet se v něm, padat do nekonečných struktur úvah, interpretací a nejistot, nebo můžeme stát a pozorovat existenci v tichém úžasu. Malba je Rodkovi doslova filozofickou prací. Mýty a filozofická paradigmatata nejen studuje, ale i obrací, kóduje a reinterpretuje. V jeho uměleckém myšlení se můžeme setkat s lingvistickými rébusy ve formě neologismů i anagramů (přesmyček). Významové posuny mu umožňují hledání nových výrazových a obsahových poloh a odhalují jejich skrytý potenciál.

Malíř se zájmem zkoumá tvarovou ambivalenci. Obrys figury může být zároveň obrysem hlavy. Jindy sestavuje iluzi tělesnosti a fyziognomie jen lehce asistovanými zásahy do amorfních „skvrn“. Divák je stejnou měrou podněcován ke čtení nezáměrných kompozičních struktur a k objevování skryté fyziognomie. V Rodkově díle se setkáme s destabilizací formy jako s konstitutivním východiskem. Jsme svědky časté fragmentarizace postav a jejich prorůstání do organických tvarů, nebo figurálního vrstvení do několika prostorových plánů.

Jedním z nevyhnutelných Rodkových východisek je kódování obsahů. Plátno pro něj není jen prostorem vizuálně-materiálních experimentů a výstavby specifické imaginace. V extrémních případech poslouží jako poznámkový blok, v němž se mísí obrazová informace se (znevíditelným) textem, nebo číselným znakem.

Práce s tvarem na pomezí abstraktního a zobrazivého znaku ho zavedla třeba ke konstrukci sériových variací, v nichž podrobil zkoumání klasická témata, jako je portrét, zátiší a figura, formou komparativní malby v rastrech. Tento výzkumný proces mu ukázal, jak moc je jedno konkrétní téma ve své výpovědi determinováno formálními prostředky zobrazení.

Jiná cesta vedla k obrazům zavěšovaným za sebou (juxtapozice), v nichž tematizuje relativnost pravdy viděného. A pak jsou tady materiální nástavby, často pomoci dýhy, nebo umělých materiálů, které pomáhají umělci vystupovat z rámce malířského média. V poslední době se setkáme s instalací obrazů na celé stěnové konstrukce z dýh. Dýhový podklad umožňuje malbám uvolnit obrazovou informaci z rigidního sevření vlastního rámu.

Novou cestu si autor dláždí i k impresivním skladbám barevných skvrn na plátno, kterými například nahrazuje fyziognomii tváře, nebo modelaci tělesné konstituce. Pracuje tak spíše s emocí, kterou barvy vzbuzují, než s konkretizovaným výrazem.

Na Rodkově umělecké cestě je obdivuhodná šíře a hloubka promyšlených problematik a kladení důrazu na vyváženou polohu v analýze obsahu a formy sdělení. Divák, který se bude s Rodkovou malbou kontaktovat a odhodlá se ji pochopit, bude muset vynaložit intelektuální úsilí. To ale nevyklučuje fakt, že Rodkovy obrazy slouží i jako autonomní vizuální znaky, které je možné prožít, aniž bychom si přečetli popisku.

Jaroslav Michna, kurátor

5 OTÁZKY A NÁMĚTY NEJEN DO VÝUKY

Prohlédněte si výstavu na [gvuo.cz](https://gvuo.cz/vp/gvuovaclavrodek/) v kategorii virtuální prohlídky:
<https://gvuo.cz/vp/gvuovaclavrodek/>

Jaké jsou vaše dojmy z výstavy?

Jak vnímáte autorovu tvorbu?

Autorova tvorba osciluje mezi abstraktním a realističtějším zobrazením.

Které je vám bližší a proč?

Které dílo vás nejvíce zaujalo a proč?

Čím se autor inspiroje?

Jaký netradiční materiál často ve své tvorbě využívá a proč?

Jaký materiál byste do své tvorby zakomponovali vy?

Jaké jsou nejčastější autorovy náměty?

Jaké motivy se v jeho malbách objevují?

Napište alespoň pět slov, která vás napadají při prohlížení autorovy tvorby.

Vyberte si jeden obraz a pokuste se jej interpretovat.

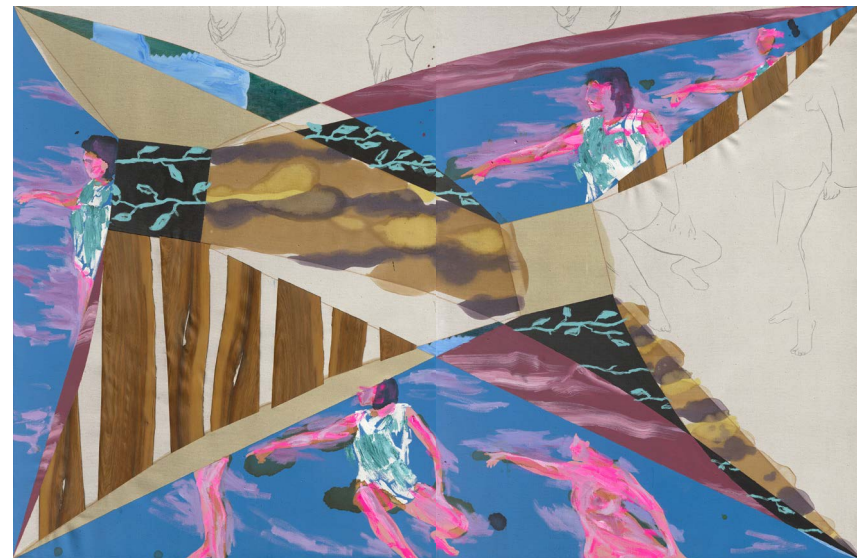
Pokuste se vámi zvolený obraz vyjádřit textem, obrazem, zvukem, krátkým videem, instalací, nebo performancí.

Zkuste z těchto slov odvodit možné významy a pokuste se je přiřadit ke konkrétním obrazům.

FOROS
MODALITA
HORROR VACUI
KÓD
MÝTUS
AMORFA

KALEIDOSKOP

Inspirujte se obrazem *Aristotelův kaleidoskop III* a vytvořte malovanou koláž na téma prázdniny. Nejprve si vytvořte návrh koláže a jako podklad zvolte papír. Použijte různé výstřižky z novin a časopisů, zakomponujte do ní kousky látek, nebo svých starých výtvorů. Až budete mít koláž hotovou, pokuste se ji namalovat temperovými, či akrylovými barvami na papír, nebo plátno. Hrajte si s jejich mícháním, zapíjením a vrstvením. Malbu můžete dotvořit také kresbou.

Václav Rodek / Aristotelův kaleidoskop III
2018, kombinovaná technika, plátno, majetek autora

Obraz *Aristotelův kaleidoskop* patří do série děl, ve kterých se autor zabývá narušováním perspektivy. Odkazuje k eseji *Aristotelův dalekohled* (1654) od barokního teoretika Emanuela Tesaura. Tento spis pojednává o tom, jak lze využít metaforu pro odhalování neobvyklých souvislostí mezi složkami vědění a stavět tak dosud známá fakta různými kombinacemi do rozličných vztahů. Obraz se skládá z různých částí starších Rodkových obrazů, a může tak působit jako jakási malovaná koláž. Autor v souvislosti s obrazem uvádí: „*skládám jednotlivé formy předešlých obrazů do nového, kaleidoskopického vyjádření. Vynořují se tím nová fakta předešlých obrazů a jejich filozofické propojení.*“

POHLED ZA HORIZONT

Inspirujte se dílem *Radost z prázdnoty* a pohlédněte za... Udělejte si výlet do přírody, procházejte se po loukách, či lesních cestách a pozorujte obzor před sebou (linie kopců, stáčení cesty, stáda krav, postavy, stromy, stavení, letící ptáky...). Zaměřte se na to, jak se horizont proměňuje, když se k němu přibližujete. Jak se věci a postavy vynořují, či ztrácí. Vytvořte sérii fotografií těchto pohledů. Své fotografie můžete také přemalovat a zakomponovat do nich fragmenty přírodnin, které jste po cestě našli (kůru, listy, trávu...).

Václav Rodek / Radost z prázdnoty
2018, kombinovaná technika, plátno, majetek autora

Václav Rodek / Radost z prázdnoty
zadní část

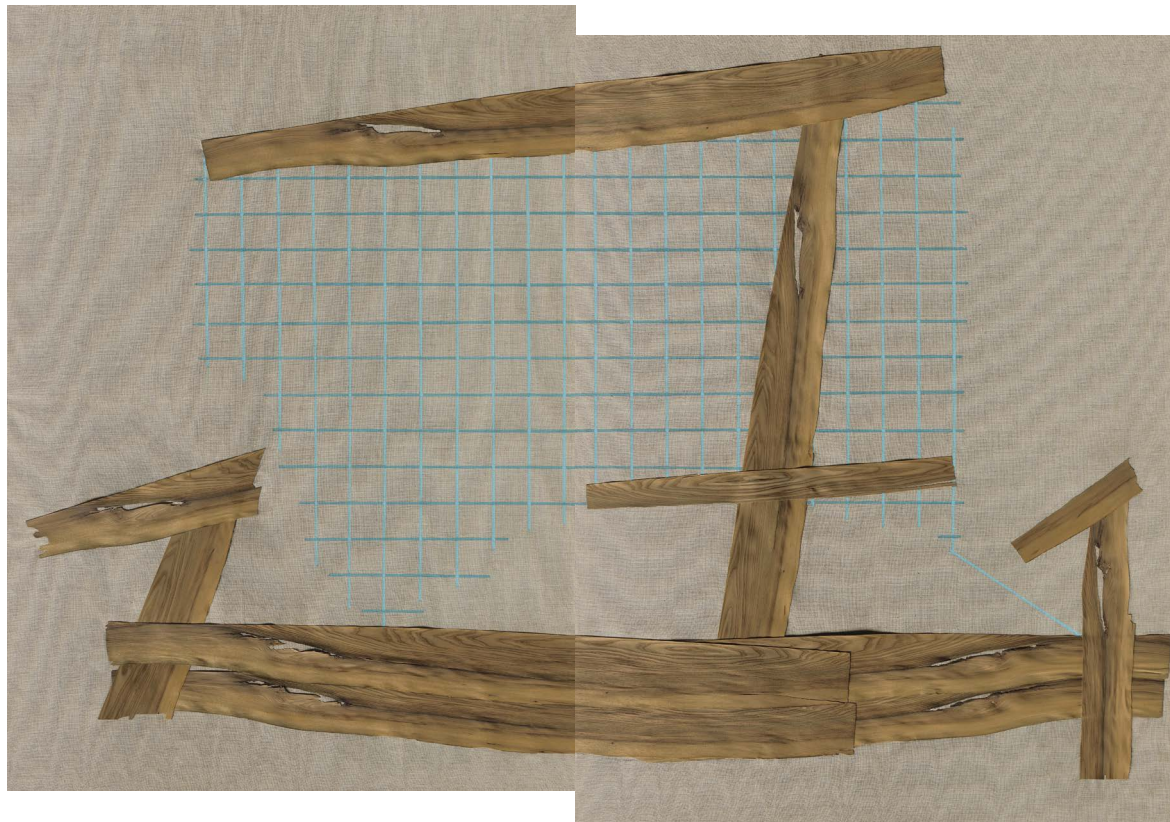
Václav Rodek ve své tvorbě zkoumá hranice malby a nesnaží se o to, aby jeho díla sdělovala jednoznačnou odpověď. V obraze, jako je například *Radost z prázdnoty*, lze nalézt odkazy k Platónovi a jeho filozofii, či kvantové fyzice. Autor se zde dostává za pole dvojrozměrného obrazu a zkoumá vztahy mezi abstraktní a konkrétní sférou. Obraz, na kterém jsou namalovány figury, je zavěšen tradičně na zdi. V prostoru před ním visí na lankách dvě žluté geometrické plochy, které kromě hnědého pruhu překrývají zbytek obrazu. Na první pohled tedy není zřejmé, co se za žlutými plochami ukrývá. Figury lze spatřit jen z určitých pohledových úhlů. Autor zde úmyslně pracuje s momentem překvapení a odhalováním kompletního výjevu.

Pro lepší představu doporučujeme využít virtuální prohlídku výstavy na gvuo.cz.

ČÍSELNÉ SDĚLENÍ

V tvorbě autora se lze často setkat s čísly, která pro něj mají osobní význam. Jaké je vaše oblíbené číslo? Pojí se s významnou událostí, či chvílí ve vašem životě? Namalujte obraz, ve kterém by se toto číslo prolínalo s obrazovým motivem, danou vzpomínkou, zážitkem. Do malby zakomponujte materiál, který si s tímto momentem spojujete, nebo by vám jej mohl evokovat.

Na obrazech Václava Rodka se často objevují motivy číslic, které souvisejí s jeho osobní tvůrčí cestou. Za jejich významem se skrývá složitý příběh, který divákům zůstává neodhalen. Na obraze 271 lze spatřit trojciferné číslo spleené z kusů dřeva. Tato čísla se objevují v různém pořadí na více autorových obrazech. Na gvuo.cz využijte virtuální prohlídku výstavy a pokuste se najít další obrazy, na nichž se čísla objevují.

Václav Rodek / 271
2020, kombinovaná technika, plátno, majetek autora

Václav Rodek často do svých obrazů zapojuje netradiční materiály, jako jsou například dřevěné dýhy. Jde o tenké pláty, které vznikají řezáním, loupáním, či krájením dřeva. Autorovi vyhovují zejména svou barevností. Můžou být znakem přírodního procesu, který je nezávislý na člověku. Dýhy přinášejí do obrazové plochy třetí rozměr a svou opakující se strukturou a rytmem vnášejí podle autora do obrazů klid. Tento přírodní materiál může po čase měnit svou strukturu a není vyloučen ani jeho úplný zánik. Autor jej také někdy nahrazuje syntetickými materiály, které svou texturou připomínají dřevo.

Václav Rodek / Fobos I
2016, kombinovaná technika, plátno, majetek autora

VE SKVRNÁCH

Autor v obraze *Fobos I* uplatňuje princip náhody a pracuje s amorfním rozpítným tvarem, který dotváří a vkládá do něj svůj obsah. Skvrna je nositelkou sdělení, které lze jen tušit. Každý v ní může spatřovat něco jiného. Co v obraze vidíte vy? Co vám tvar připomíná? Experimentujte se zapíjením barvy do podkladu (papíru, plátna, kusu látky, či prostěradla). Nechte se inspirovat vzniklými skvrnami a dotvářejte je podle toho, co ve vás evokují. Svůj obraz nezapomeňte pojmenovat.

NA SKOK DO MYTOLOGIE

Autorova díla často odkazují k mytologii. Znáte nějaké mytologické příběhy? Vybavíte si jména antických bohů, bohyň, hrdinů a mýtických stvoření? Jak by ve vaší představě mohli vypadat? Půjčte si knihu *Bohové a hrdinové antických bájí* (nebo jí podobnou). Zvolte si některou z těchto postav a pokuste se ji nakreslit, nebo namalovat.

Václava Rodka zaujalo téma mýtů už na škole před přípravou své bakalářské práce. Postupně z něj vzešlo autorovo vlastní téma tzv. „neomýtů“, ke kterému se v průběhu dalších let opakovaně vracel. Jedná se o podoby klasických mýtů, či příběhů, které se však autor snaží ve svých obrazech převyprávět. Hlavními hrdiny těchto obrazů se stávají tzv. „Forové“, neboli nosiči, jejichž údělem je něco nosit, přenášet, či roznášet. Nosiče lze chápat jako ty, kteří trpí pod tíhou přenášeného, ale také jako symboly síly a odhodlanosti. V autorově tvorbě se lze tak setkat například s tzv. „Motorofory“, nosiči motorů, s „Fobofory“, nosiči fobií (strachu), apod.

V roce 2015 a 2016 namaloval Václav Rodek sérii obrazů s „Fobofory“ a „Deimofory“. Podle řecké mytologie byli bratři Fobos a Deimos synové boha války Area (lat. Mars). Doprovázeli svého otce na bojiště a byli zosobněním děsu a hrůzy. V Rodkových obrazech představují nosiče fobií. Obraz *Foboforos* (není zastoupený na výstavě), na němž jsou zobrazeny figury, posloužil autorovi jako základ pro obraz *Fobos I*. Autor se dostal za rámec figurálního ztvárnění a ve zmíněném obraze hledal detail (abstrahovaný tvar), kterým by Fobose znázornil.

Václav Rodek / Figury v prostoru IV
2012, kombinovaná technika, plátno, majetek autora

TANEC STÍNŮ

Na obraze *Figury v prostoru IV* autor zachytil pohyb připomínající tanec, či rozcvičku. Zaznamenejte pohyb svého těla prostřednictvím stínu na stěně. Stoupněte si mezi stěnu a zdroj světla (lampu) a střídejte různé pozice a polohy. Všimněte si proměn svého stínu a poproste člena rodiny, či kamaráda, aby je zaznamenal fotoaparátem, nebo mobilem. Sérii fotografií si vytiskněte na papír a nalepte je vedle sebe na kus kartonu, či lepenky. Kompozici stínových postav dotvořte bílým fixem, nebo pastelkou.

Častým námětem obrazů Václava Rodka je lidská figura. Obraz *Figury v prostoru IV* se skládá ze čtyř pláten. Autor zde záměrně pracuje s perspektivou a jejím narušením. Jednotlivá plátina propojuje linii naznačený prostor místnosti. Figury se zde objevují ve svých obrysech a levitují v prostoru.

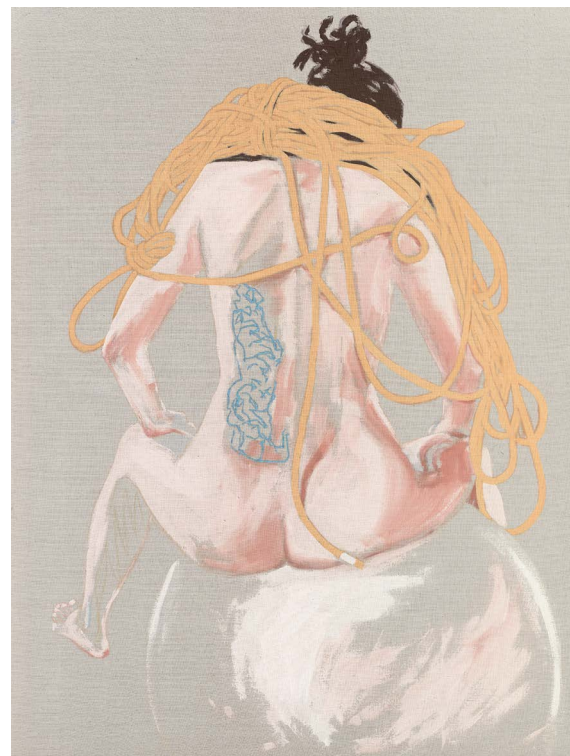
3D

Nastříhejte si dlouhé proužky z černého a bílého papíru. Jejich proplétáním, ohýbáním, či stáčením z nich vytvarujte 3D objekt. Umístěte jej do vámi zvoleného prostoru, který by kontrastoval s objektem a posloužil mu jako pozadí. Objekt umístěný v tomto prostředí namalujte temperovými, či akrylovými barvami na papír, či plátno.

Na této malbě Václav Rodek zachytil fragment pocházející z obrazu *Motoroforos* (série „Forové“). Prostřednictvím černobílých proužků zde vytváří dojem prostorové iluze.

Václav Rodek / Boxer III
2015, kombinovaná technika, plátno, majetek autora

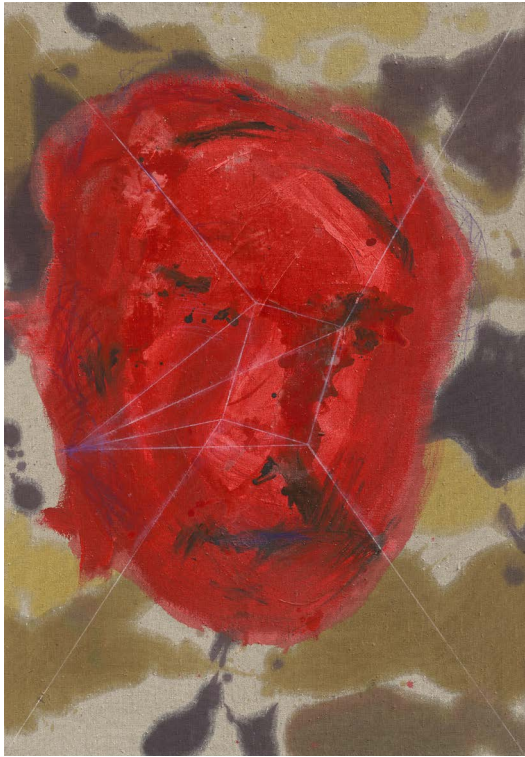

Václav Rodek / Něco jo a něco ne
2020, kombinovaná technika, plátno, majetek autora

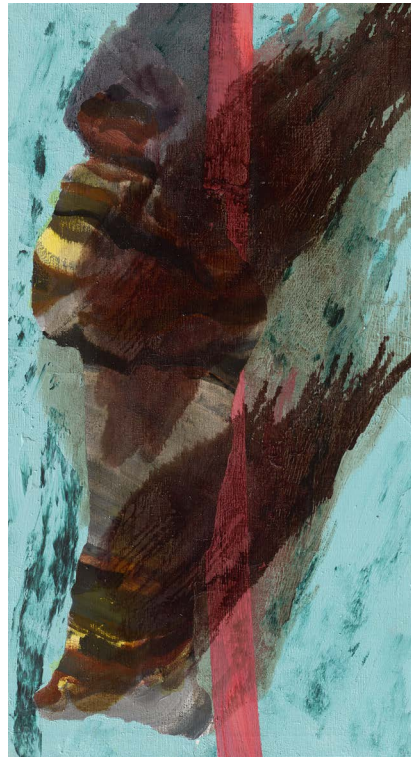
PODIVUHODNÁ PŘEDSTAVA

Jak na vás obraz *Něco jo a něco ne* působí? Jak si jej interpretujete? Máte i vy nějakou zajímavou představu, kterou byste chtěli vyjádřit? Může se týkat toho, co se vám líbí, nelíbí, něčeho zvláštního, co vás znepokojuje, či dráždí. Zkuste ji výtvarně ztvárnit vámi zvolenou technikou.

Na obraze *Něco jo a něco ne* spojil Václav Rodek dvě témata – ženský akt a horolezectví. Lezení po skalách se autor a jeho partnerka dlouhodobě věnují. Je zde namalovaná žena sedící na skákacím míči, která je k divákovi otočena zády. Kolem ramen má přehozena horolezecká lana. Autora zaujala představa nahého těla v kontrastu s provazem. Tento výjev však evokuje celou řadu projekcí a kontextů a ponechává divákovi otevřený prostor pro jeho vlastní interpretaci.

Václav Rodek / Amorfa II
kombinovaná technika, plátno, 2017

Václav Rodek / Demorfa III
kombinovaná technika, plátno, 2018

VARIACE

Václav Rodek se často zabývá sériovými variacemi, které nazývá *Modality*. Využijte virtuální prohlídky výstavy na gvuo.cz a prohlédněte si obraz *1212 IV*. Tento obraz je utvářen impresivní skladbou pastózně nanášených barevných skvrn, které nahrazují fyziognomii tváře. Spíše než konkrétní výrazy jsou pro autora důležitější pocity, které barvy vzbuzují. Zvolte si nějaký motiv (tvář, figura, věc, tvar...) a namalujte sérii jeho variací. Experimentujte s proměnou jeho tvaru a barevností.

Mezi lety 2016–2017 vytvořil Václav Rodek sérii obrazů *Amorfy* (amorfní – beztvary), ve kterých pracoval zejména s abstrakcí. Pokud se však divák podívá na obrazy pozorněji, může v nich spatřit náznaky lidské tváře. Do středu obrazů navíc autor konstruoval linie úběžníkové perspektivy.

V roce 2018 Rodek reagoval na sérii *Amorfy* cyklem *Demorfy*, které mají opačnou polohu. Vychází z významu slova morfologie (sledování vnější stavby organismů). Konkrétní tvary autor záměrně deformoval, nebo vynechával a tím je přeměňoval do abstraktního znaku. Práce s tvarem na pomezí abstraktního a konkrétního zobrazení jej poté vedla k sérii obrazů, které označil jako *Modality*. V obrazech zkoumal sériové variace námětů, jako je portrét, figura, nebo zátiší.

6 SLOVNÍK POJMŮ

abstraktní umění	nekonkrétní, neobjektové, nefigurativní, pomocí výtvarných prvků (barva, tvar, linie) malíři vyjadřují své pocity a emoce
fragmentarizace	rozkládání, vytrhávání z kontextu
fyzionomie	podoba, výraz
imprese	dojem, vjem
imaginace	obrazotvornost
juxtapozice	postavení dvou nesouvisejících rovin vedle sebe
tvarová ambivalence	tvarová dvojznačnost

7 DALŠÍ ODKAZY A ZDROJE

KNIHY A KATALOGY

MICHNA, Jaroslav, ed. *VÁCLAV RODEK / Metakódy*. Ostrava: Galerie výtvarného umění v Ostravě, 2021. ISBN 978-80-87405-62-8.
RODEK, Václav aj. *Nadir je se mnou: šest témat Václava Rodka*. Ostrava: Fakulta umění Ostravské univerzity, 2019. ISBN 978-80-7599-128-7.

WEBOVÉ ODKAZY

O tvorbě Václava Rodka /

<https://www.ostravan.cz/63466/galerie-ostravan-vaclav-rodek-namaloval-jiz-loni-zenu-s-rouskou-a-obrazu-dal-nazev-uz-se-to-blizi/>

Rozhovor s malířem /

<https://www.ostravan.cz/68904/malir-vaclav-rodek-o-vystave-v-dome-umeni-v-case-pandemie-jsem-si-uzil-alespon-jeji-instalaci/>

Virtuální prohlídka výstavy METAKÓDY / Václav Rodek /

<https://gvuo.cz/vp/gvuovaclavrodek/>